

צו:

	עין משפט ונר מצוה
א א מיי פייצ מהלכות מלכים ומלחמותהס הלכה ב: יא ב מיי פיו מהל תשובה הלכה ה:	

תורה אור השלם

- בי עוד חזון למועד יופח לקץ ולא יכוב אם יתמהמה חכה לו בי בא יבא לא יאחר:
- ומליץ לצד עלאה ימלל ולקדישי עליינו יבלא יוסבר להשגתה זמנין ודת ויתנהבון בידה עד עין ונענין ופלא עדן: דניאל ז כה
- האבלתם לחם דמעה ותשקמו בדקעות שליש: תהלים פ ו
- פי כה אמר יי צבאות עוד אחת מעט דזיא ואני מרעיש את השמים ואת הארץ ואת דים ואת התקרה: תגי ב ו
- ולכן יחכה יי לחננכם ולכן ירום לרחמכם כי אלדו משפט יי אשרי כל חובי לו: ישעיהו ל יח
- סביב שמנה עשר אלף ושמ העיר מיום יי שקה: יחזקאל כח לה
- שובו בנים שובבים ארפה משיבותיכם והנו אתנו לך בי אתה יי אלדנו: ירמיהו ג כב
- בי כה אמר יי חנם נמברתם ולא בכסף תגאלו: ישעיהו נב ג
- למימי אבותיכם סרתם מחקי ולא שמרתם שובו אלי ואשובה אליכם אמר יי צבאות ואמרתם בפה נשוב: מלאכי ג ז
- שובו בנים שובבים נאם יי בי אנכי בעלתי בכם ולקחתי אתכם אחד מעיר ושנים ממשפחה והבאתי אתכם ציון:

- ירמיהו ג יד
- פי כה אמר אדני אלהים קדוש ישראל בשובה ונחת תושעון בהשקט ובבטחה תודיה גבורתכם ולא אביחתם: ישעיהו ל טו
- כה אמר יי גאל ישראל קדושו לבוה נפש למתעב גוי לעבד משלים מלכים יראו וקמו שרים וישתחוו למען יי אשר נאמן קדש ישראל ויבחרן: ישעיהו מט ז

אצל כשציל עונותינו שרבו. לא בא משיח לסוף ד' אלפים ויאלו מה שיאלו שעדיין הוא מעוכז לבא: **שמינס וחמשה יונלין**. היינו ד' אלפים מאתים וחמשים [שנה]: **כחלת**. היוכל האחרון הוא בא או כסופו: **כלה**. זמן הזה קודם שיבא משיח או אינו כלה דכחן היוכל כסופו הוא בא: **עד הכא לא תיספגי ליה**. עד יוכל האחרון לא תנפה לו דודאי לא יבא קודם הזמן הזה: **איספגי ליה**. חכה לו שיבא: **אשורית**. כמז שלנו אשורית שזא מאשור כדאמר צאדך פירקין (לעיל כג):

נחילות של פרס נשכרת. שהייתי גולייך לאחד מהם: **סנינים**. דגים: **והשאר ימום המשיח**. שכלה השעבוד ומשיח בא: **מחדש עולמו**. לברוא עולם חדש: **נוקב ויורד עד הסהס**. מה תהום אין לו קץ וסוף כך אין אלה יכול לעמוד על סוף פסוק זה (י וכי קא מפרש אימת קאמר אס) יתמהמה חכה לו דאין לו סוף: לא **כרסותינו**. אל תנפו לאותו קץ שהיו כרסותיו דורשין: **עד עידן עידנין ופלג עידן**. עידן כעידן הגלות של מנרים והיינו ד' מאות ב' עידנין ח' מאות היינו י"ב מאות ופלג עידן ב' מאות **סך הכל אלף וד'** מאות: **וסשקמו כדמעוט שליט**. כלומר השקה אותם הקצ"ה צין גלות מנרים לגלות צבל שליש גלות אדום כי קץ גלות אדום זה יהיה לסוף ג' פעמים ת' שנים וג' פעמים ע' שנה כנגד גלות צבל דהיינו לסוף אלף וארבע מאות ועשר שנים [ב] כבר עברו ולא היה כך מנלתי כמזב צסם הרצ רבי שמואל צר דוד ז"ל: **עוד אחס מעט היא**. צנצואת חגי כתיב שהיה מתנצא כשיאלו ישראל מגלות צבל ויצנה צית המקדש והיינו עוד אחת מעט היא מעט כבוד אתן להם לישראל ואני מרעיש את השמים ואת הארץ והצאתי כל חמדת גוים ליירושלים ורע דרש ליה לימות המשיח ולאחר חורבן והכי דרש ליה [עוד אחת מעט היא מעט כבוד אתן לישראל ואח"כ יבא המשיח ודרשה זו אינה אלא קרא אלפני הצית קאי וה"ק] עוד אחת מעט היא מעט כבוד אתן להם לישראל ושוב לא אתן להם כל ימות צית אחרון וכן היה דמלכות ראשונה שזת מלכות חשמונאי נתקיימה שבעים שנה ואע"ג דאמרין צסדר עולם דמלכות צית חשמונאי מאה ושלש ומלכות הורדוס מאה ושלש עיקר כבודם ופארכם שלא שלטה צהס אומה לא נתקיים כל כך ומלכות שניה

חלק פרק אחד עשר סנהדרין

של הורדוס י"ב שנה ומלכות צן כוזיבא צ' שנים ומחלה ושוב לא היה להם מלך מ"ר. וכל הנך דרשות לאו משנה ולאו צרייתא. ל"א עוד אחת מעט היא מעט מלכות אתן להם לישראל לאחר חורבן ולאחר אותו מלכות הנני מרעיש שמים וארץ ויבא משיח. ואין דרשה זו כלום שהרי ראינו כמה מלכיות לישראל

לאחר חורבן ואעפ"כ לא בא משיח שהמלכות הראשונה שהיתה להם לישראל לאחר חורבן שבעים שנה הורדוס י"ב צן כוזיבא צ' ומחלה ומנינו צסדר עולם מפולמוס של אספסיאנוס עד פולמוס של טיטוס שמים עשרה שנה ומפולמוס של טיטוס עד מלכות צן כוזיבא י"ז שנים ומלכות צן כוזיבא צ' שנים ומחלה: [נן כוזיבא. מלך צציתרן] ויפח לקץ. מיפח נפשו של מחשב הקץ שלא היה לו לצוז ולומר כיון שגשיע וכו': **ויכס ה'**. הוא עצמו מחכה ומתאווה שיבא משיח: **סביב י"ה אלף**. צירושלים של מעלה משמעי קרא צסוף יחזקאל: **כאספקלריא המאירה**. כחוק נגהו של הקצ"ה אין מסתכלין אלא תלמין ושית אצל כקלישות הנוגה לצדדין מרחוק מסתכלין כתות הרצה: **ומי נפיש כולי האי**. דלהוי צריר לן תלמין ושיתא הוו ולא פחות: **והא רבי שמעון צן יוחאי**. לא היה ידע אס אלף הס אס מאה הס אס שנים הס: **הא דעיניו צצר**. שצריכין ליטול רשות כשנכנסין להסתכל כאספקלריא המאירה צנהו לא פחיתי מתלמין צרוב צדקס הנהו מספקא לן כמה הוו: **כמשוזה**. אס כל ישראל חורין כמשוזה יבא ואס לאו לא יבא: **דיו לאצב שעומד כאצלו**. דיו להקצ"ה שעומד כמה ימים וימינו אחר כלומר אס לא יעשו משוזה אינו עומד כאצלו כל הימים אלא ודאי קץ לדבר. ל"א דיו לאצב דיין לישראל צער גלות אפילו צלא משוזה נגאלין: לא צכסף. לא כמשוזה ומעשים טובים דאפילו אין עושין משוזה נגאלין משום דאמר חס נמכרתם. קרי כסף צלשון משוזה: **צעלמי אכנס**. משמע צעל כרכנס צלא משוזה: **אחד מעיר**. אצרוו הצדיקים ואציאס לניין אע"פ שאין כולם חורין: **כס אמר ה'** **לכוס נפש למסעצ** גוי. אותן הצוויין ומתועצין צעצירות אעפ"כ יגאלו מלכים יראו וקמו: כי

שנאמר אשרי כל חוכי לו לו בגימטריא תלתין ושיתא הוו איני והאמר רבא דרא דקמי קודשא בריך הוא תמני סרי אלפי [פרסא] הואי שנאמר סביב שמונה עשר אלף לא קשיא הא דמסתכלי באיספקלריא המאירה הא דמסתכלי באיני כולי האי ס והאמר חזקיה א"ר ירמיה משום רשב"י ראיתי בני עלייה והן מועטין אם אלף הם אני ובני מהם אם מאה הם אני ובני מהם אם שנים הם אני ובני הם לא קשיא הא דעיילי בבר הא דעיילי בלא בר אמר רב כלו כל הקיצין ואין הדבר תלוי אלא בתשובה ומעשים טובים ושמואל אמר דיו לאבל שיעמוד באבלו כתנאי ר' אליעזר אומר אם ישראל עושין תשובה נגאלין ואם לאו אין נגאלין אמר ליה רבי יהושע אם אין עושין תשובה אין נגאלין אלא הקב"ה מעמיד להן מלך שגזרותיו קשות כהמן יישראל עושין תשובה ומחזירן למוטב תניא אידיך ר' אליעזר אומר אם ישראל עושין תשובה נגאלין שנאמר שובו בנים שובבים ארפא משובותיכם אמר לו רבי יהושע והלא כבר נאמר חנם נמכרתם ולא בכסף תגאלו חנם נמכרתם בעבודת כוכבים ולא בכסף תגאלו לא בתשובה ומעשים טובים אמר לו רבי אליעזר לר' יהושע והלא כבר נאמר שובו אלי ואשובה אליכם אמר ליה רבי יהושע והלא כבר נאמר כ"י אנכי בעלתי בכם ולקחתי אתכם אחד מעיר ושנים ממשפחה והבאתי אתכם ציון אמר לו ר' אליעזר והלא כבר נאמר יי בשובה ונחת תושעון אמר לו ר' יהושע לרבי אליעזר והלא כבר נאמר כ"ה אמר ה' גואל ישראל וקדושו לבוה נפש למתעב גוי לעבד מושלים מלכים

מסורת הש"ס

^[א] סוכה מה: ע"ש, ג'
^[ב] שס: א) צירושלמי הגי א"ל ר"ה, ד) ס"א שאין קץ למשיח אלא אס,

גליון הש"ס

^[גב] לא פחות עלמא. ועיי צמ"ר צראשית פי ל"ה שס ציתא לא פחות מתלמין צדיקי ועיין צמ"ר צמדבר פי ג':

הגהות הגר"א

^[א] גב' ותשעים. נמחק ווי"ב שלשים (עיי צע"י טי צי וצמוס' ד"ה לאחר):
^[ב] [רש"י ד"ה ומשקמו טו] עשר שנים. עשה כאן נקודות להפסיק ומינת וכבר עברו וכו' עד כר דוד ז"ל נמחק:

מוסף רש"י

ובעונותינו שרבו יצאו. משני אלפים אמרונות מה שאלו ומשיח לא צא (עיי צ"ח)
אשר כל חוכי לו. המחכים לכת שהוא כמנין לו (סוכה מח).
ראיתי בני עלייה והן מועטין. רואה אני לפי משהה הצרות צבני עלייה, כת מועטים הם (שם).
בבר. צראות (שם).
בלא בר. צלא צרות, מועטים הן ובהנהו קאמר אני ובני מהם (שם).